

درسهای لیبی و جهاد در خاورمیانه

<http://www.fondsk.ru/news/2013/06/28/urok-livii-i-dzhihad-na-blizhnem-vostoke-21309.html>

۱۷ سرطان ۱۳۹۲

در سال ۲۰۱۱ قدرتهای غربی عضو ناتو بر علیه لیبی به تجاوز دست زدند که نه فقط به نابودی جسمی معمر قذافی، بلکه، به انحلال دولتمداری لیبی منجر شد و حتی باعث گسترش جهاد در خاورمیانه گردید. قتل سفیر آمریکا در بنغازی نیز درسی نشد برای آن دسته از قدرتهای غربی که سرسختانه مشی حمایت از گروهبندهای مسلح ضد دولتی در سوریه و سقوط دولت سوریه را در پیش گرفته اند...

ارزیابی های هوشیارانه، که مؤلفان آنها عواقب جنگ در لیبی را از نقطه نظر خطر تکرار سناریوی لیبی مورد بررسی قرار میدهند، در این فضای سیاسی بویژه شایسته تأمل است. از جمله، اخیراً، مؤسسه آلمانی بررسی سیاست و امنیت بین الملل (Stiftung Wissenschaft und Politik- SWP) که دستور کار سیاست خارجی صدر اعظم آلمان را تدوین کرده و مرکز مطالعات استراتفور (آمریکا) چنین تحلیل و بررسی را ارائه دادند.

مؤسسه بررسی سیاست و امنیت بین الملل گزارشی را تحت عنوان «خطوط گسست از انقلاب. بازیگران سیاسی، اردوگاهها و مناقشات در لیبی جدید» منتشر ساخت^(۱). نتیجه گیری عمومی این سند چنین است، که لیبی امروز نمونه کامل یک کشور خارج از کنترل با حداقل قدرت حاکمیت مرکزی در تریپولی میباشد.

در کنگره ملی لیبی در کنار نمایندگان اخوان المسلمین و دیگر اسلامگرایان افراطی فقط نمایندگان گروهبندهای طایفه ای و قبیله ای تمثیل میشوند. مفتی صادق القریانی، که تحت الحمایه قطر میباشد و در سال ۲۰۱۲ به ریاست سازمان جدید دارالافتاء، مسئول تفسیر قوانین اسلامی برگزیده شد، با نفوذترین شخصیت از میان اسلامگرایان بحساب میآید.

همانطور که از گزارش مؤسسه بررسی سیاست و امنیت بین الملل مستفاد میشود، مناطق وسیعی از بخشهای مرکزی لیبی از کنترل تریپولی و بنغازی کاملاً خارج است و گروههای مسلح متخاصم بر سر تسلط بر آنها با هم رقابت میکنند. حاکمیت مرکزی از توانائی برقراری امنیت در شهرهای بزرگ و مناطق مرزی لیبی برخوردار نیست. اداره استانها را شوراهای نظامی محلی تشکیل شده بر مبنای تقسیمات سنتی قبیله ای بدست گرفته اند. هر یک از این

شوراهای نظامی با انکار حق حاکمیت تریپولی، خود را «پاسدار انقلاب» مینامند. رقابت بین قبایل و گروه‌بندیها جنبه حادی دارد و اغلب برای اعمال کنترل بر جریان قاچاق با هم می‌جنگند. جمع کل قاچاق اسلحه و مواد مخدر از مرزهای لیبی سرعت افزایش یافته، و مساعی ضعیف دولت مرکزی برای متوقف کردن این فعالیت‌های جنائی در برابر مقاومت مسلحانه قاچاقچیان در هم میشکند^(۲).

تعقیب و آزار گسترده همه آنهایی که در دوره قذافی خدمت کرده اند، ادامه دارد. بر اساس گزارش گروه بین‌المللی بحران، هفت هزار نفر از شاغلان ساختارهای انتظامی رژیم سابق در زندانها بسر می‌برند که اغلب این زندانها، نه دولتی، بلکه، زندانهای خصوصی هستند. در میان زندانیان، تعداد زیادی از اتباع کشورهای خارجی وجود دارند، که به اتهام «همکاری با رژیم قذافی»، بعنوان مزدور به پشت میله های زندان انداخته شده اند.

روبرت کاپلان، از مرکز **استراتفور** مینویسد که، ساقط کردن قذافی به «تأثیر نظم دوم»- جنگ و هرج و مرج در کشور همسایه اش، مالی منجر گردید. «**توآرگهای مالی**، که از قذافی پشتیبانی میکردند، بصورت جمعی از لیبی به مالی گریختند، و همراه با آنها مقادیر متنابهی سلاح و پول به مالی انتقال یافت. توآرگها بصورت مناطق صحرائی شمال مالی را که فاصله بسیار زیادی از پایتخت دارد، تصرف کردند... لیبی اگر به این راه رفت، در حال حاضر، تجسم کامل یک فضای غیرقابل کنترل بحساب می‌آید...»^(۳) روبرت کاپلان عقیده دارد، که حتی استقرار واحدهای نظامی ۱۰۰ هزار نفری آمریکا نتوانستند در عراق دمکراسی برقرار سازند، بویژه نباید انتظار داشت در لیبی، که جامعه مدنی بمفهوم غربی آن هیچگاه در این کشور تشکیل نشده، دمکراسی برقرار شود. روبرت کاپلان پیشنهاد میکند نتیجه گیریهایش در مورد لیبی را بمثابه یک هشدار در مقابل تلاشها برای مداخله نظامی در سوریه در نظر بگیرند.

در گزارشات استراتفور همچنین گفته میشود، که «القاعده»^(۴) سعی میکند از بحران سوریه برای درگیر کردن آتش یک جنگ گسترده مذهبی بین سنی و شیعه در عراق- همسایه سوریه استفاده کرده، یک فضای وسیع جنکی که دامنه آن از عراق تا لبنان را در بر بگیرد، ایجاد نماید. از احساسات ضد شیعه و ضد سنی در عراق نه تنها القاعده، حتی الریاض نیز سوءاستفاده میکنند. در این حالت، اگر سعودیها از جهادیهای سنی برای تضعیف ایران استفاده میکنند، خود جهادیها امیدوارند در روند رو به تشدید مناقشات، به قدرت سیاسی بزرگی در سوریه و عراق تبدیل شوند^(۵).

صرفنظر از آنکه، بین فضای حرج و مرج «پس از انقلاب» در لیبی، در سرزمینی که نظام دولتی آن از بین رفت، و چشم انداز غلبه نیروهای ضددولتی در سوریه وابستگی آشکاری وجود دارد،

نه بروکسل، نه واشنگتن و نه لیبرالهای درون اپوزیسیون سوریه مصرانه نمیخواهند توجه داشته باشند، که ادامه تلاشها برای ساقط کردن دولت اسد چه پیامدهایی ناگواری خواهد داشت. سیاست غرب در رابطه با سوریه از مدتها پیش از دایره عقلانیت سیاسی خارج شده است.

منابع و زیرنویسها:

توجه! فقط زیرنویس ردیف ۴ از مترجم است.

(1) Wolfram Lacher. Fault Lines of the Revolution. Political Actors, Camps and Conflicts in the New Libya. SWP Research Paper. Berlin, May 2013.

(2) Commander of Border Guard Visits Those Injured in Attack on Tamanhant Base”, Quryna, 2 April 2013, www.qurynanew.com/50617.

(3) Robert D. Kaplan. Libyan Report Card // <http://www.stratfor.com/weekly/libyan-report-card?topics=305>

(۴) - هر گاه که صحبت از سازمان «القاعده» (احتمالا «القائده» صحیح است) و اسلامگرایان افراطی مثل «جبهة النصره»، «طالبان»، «اخوان المسلمین» و امثال آنها بمیان میآید، بسیاری از تحلیلگران، سیاستمداران و کارشناسان جرایم و جنایات ارتكابی آنها را بحق و بدرستی، ولی جدای از امپریالیسم و نیروهای ترتریستی تحت امر امپریالیسم مورد تحلیل و بررسی و تقبیح قرار داده، افشاء و رسوا میکنند. بنابر این، اشکال و ایراد اساسی این نوع نگرش به تندروان اسلامی عبارت از این است که اغلب فراموش میشود که پدرخوانده، ولی نعمت و خالق همه آنها امپریالیسم جهانی، بویژه امپریالیستهای آمریکا و انگلیس هستند. نگاه مجرد و ناقص به چنین تشکلهای افراطی در واقع، یک نوع سعی و تلاش، شاید در اغلب موارد، عمدی و آگاهانه است برای خارج کردن سازماندهان و اربابان این دسته از سازمانهای افراطی. فلذا، در بحث و برخورد به سازمانهای افراطی مذهبی، اگر تاریخچه پیدایش و تشکیل آنها، مثلا، اخوان المسلمین یا القاعده به ترتیب بوسیله انجمن صهیونیستی انگلیس و سازمانهای جاسوسی آمریکا و انگلیس و همچنین، عملکرد و اقدامات آنها در نظر گرفته شود، روشن میشود که همه آنها جزء تفکیک ناپذیر قوای مهاجم امپریالیسم و یا بعبارت صریحتر، عاملان و مزدبگیران امپریالیسم و بخش مهمی از نیروهای جنگی آن هستند.

برای راستی آزمائی مدعای فوق، رجوع کنید به نشانی های زیر: صحنه های ثبت شده در این نشانیها بدست همان نیروهائی روی میدهد که با اسلحه و پول امپریالیسم، بفرمان «گله دوستان سوریه و لیبی» و به نیابت از آن میجنگند.

<http://anna-news.info/node/1193>

<http://www.hafteh.de/?p=20240>

(5) Jihadists Seek a New Base in Syria and Iraq. Stratfor, May 28, 2013 <http://www.stratfor.com/analysis/jihadists-seek-new-base-syria-and-iraq>